

St. Natuur en Milieufederatie Utrecht

Jaarverslag 2013

Utrecht, april 2014

INHOUD	2
Jaarverslag	3
Verantwoordingsverklaring 2013	16
Begroting 2014	18
Jaarrekening 2013:	
Balans per 31 december 2013	20
Staat van Baten en Lasten over 2013	21
Kasstroomoverzicht	22
Grondslagen	23
Toelichting op de balans en Staat van baten en lasten	
- Toelichting op de balans	25
- Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten	28
Ondertekening van de jaarrekening	31
Controleverklaring	32
Bijlagen:	
Subsidie-overzicht De Natuur en Milieufederaties	35
Subsidie-overzicht Overige Subsidies	36
Samenvatting realisatie baten-lasten Basissubsidie Provincie Utrecht en Overigen	37
Toelichting op de onderscheiden posten van Realisatie verdeeld over Basissubsidie en Overige financiering	38

ALGEMENE INFORMATIE:

Statutaire naam: Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht
Vestigingsplaats: Utrecht
Rechtsvorm: stichting

De **doelstelling** van de NMU is het bevorderen van het behoud, herstel en optimaal beheer van natuur, milieu en landschap in de provincie Utrecht. Deze doelstelling tracht de NMU te realiseren door een proactieve rol in beleidsbeïnvloeding en gebiedsontwikkeling, door het informeren, coördineren en ondersteunen van de lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties in Utrecht, en door de uitvoering van projecten gericht op het initiëren van nieuwe duurzame ontwikkelingen bij provincie, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Juridische structuur De stichting kent de volgende organen:
Bestuurlijke organen:
- Directie;
- Raad van Toezicht.
Adviserend orgaan:
- Raad van Advies.

Raad van Toezicht: Erik Wagener (voorzitter)
Arthur van Mansvelt (financiën)
Hens Runhaar
Martien Das
Gonda Laporte
Herbert Korbee
Benno Oosterom
Paul van Ruiten

Bestuur / directie: Joris Hogenboom – directeur
Lot van Hooijdonk – adjunct-directeur

Opmerking vooraf: de werkzaamheden van de NMU worden gefinancierd vanuit verschillende bronnen. Van de provincie Utrecht ontvangt de NMU jaarlijks een basissubsidie voor de uitvoering van een aantal kerntaken:

- kritisch volgen van het beleid en aandragen van alternatieven
- initiëren en coördineren van het natuur- en milieubeleid van lokale organisaties
- participeren in de voorbereiding en uitvoering van provinciaal en gemeentelijk beleid

De werkzaamheden die de NMU uitvoert binnen deze kerntaken zijn beschreven in het activiteitenplan dat de basis vormt voor de toekenning van de basissubsidie. In dit jaarverslag wordt – op verzoek van de provincie – over deze werkzaamheden zoveel mogelijk apart gerapporteerd. Daarbij moet opgemerkt worden dat de NMU een deel van deze werkzaamheden uitvoert met financiering van de Postcodeloterij, danwel via projectfinanciering. De basissubsidie dekt namelijk niet volledig de omvang van de werkzaamheden op de kerntaken. De scheiding tussen basisactiviteiten en projecten is mede om die reden niet overal scherp te trekken is.

ENERGIETRANSITIE, DUURZAAM ONDERNEMEN EN CIRCULAIRE ECONOMIE

Basissubsidie

Het **Energieplan Utrecht** heeft een andere wending gekregen dan in het werkplan beoogd door de doorstart van het netwerk Utrecht2040. In het kader van dat netwerk zijn sleutelprojecten benoemd, waaronder een project dat streeft naar 10% duurzame energie van eigen bodem in de provincie Utrecht in 2020. Dit sleutelproject wordt getrokken door de NMU. In enkele ronde tafelgesprekken is vastgesteld op welke manier de verschillen duurzame energiebronnen gestimuleerd kunnen worden. Mbt zonne-energie is een voorstel ontwikkeld om middels een soort coöperatieve werkmaatschappij de uitrol van zonne-energie te stimuleren. Eind 2013 heeft de NMU het initiatief genomen om het SER energie akkoord te vertalen naar de provincie Utrecht. Begin 2014 zijn daarvoor de gesprekken gestart met onder meer de provincie Utrecht en de Economic Board Utrecht

Het Energiefonds is in 2013 **CO2Bank Utrecht** gedoopt (zie www.co2bank-utrecht.nl). De CO2Bank werft organisaties en particulieren die hun klimaatuitstoot willen compenseren en koppelt hun compensatiegelden aan projecten in de regio die zorgen voor minder uitstoot. Dit jaar is een bestuur van start gegaan dat een stichting zal oprichten begin 2014. Tevens is een eerste deal gesloten met wegenbouwer Mourik. Die compenseerde de werkzaamheden aan een provinciale weg. De CO2Bank Utrecht koppelde deze compensatiegelden aan een opdracht aan Lombbox om op 10 basisscholen in de provincie Utrecht zonnepanelen te plaatsen. Naast deze deal is gewerkt aan een website en bijbehorende communicatie-uitingen, zijn diverse gesprekken gevoerd met stakeholders en potentiële financiers en compenseerders, en is de CO2Bank in institutionele en conceptuele zin verder ontwikkeld.

In het kader van **Naar een circulaire economie in Utrecht – een verkenning** is met name gefocust op de circulaire bouw. In samenwerking met EBU, USI, Cirkelstad Rotterdam en relevante bedrijven als Bonder zijn eerste gesprekken gevoerd en stappen gezet (zoals het zoeken naar slooprojecten) om Cirkelstad Utrecht op te richten. Cirkelstad zou een alliantie moeten worden van partijen uit de hele keten van sloop en nieuwbouw. Deze ketenpartners streven er naar materialen bij sloop zodanig terug te winnen dat zij te gebruiken zijn in nieuwe bouwprojecten. Daarnaast is de NMU aanwezig geweest bij bijeenkomsten over bijvoorbeeld elektronica en papier, maar die hebben tot nu toe niet geleid tot concrete projecten. Eind april heeft de NMU met de Taskforce Innovatie een conferentie georganiseerd over circulaire economie met 120 bezoekers.

Onder de vlag van **Bestuurlijk netwerk en lobby energie** heeft de NMU veel gesprekken gevoerd, presentaties gegeven en inspanningen gepleegd om het beleid en het speelveld in de provincie te beïnvloeden. Voorbeelden zijn inspanningen rond het windmolenpark en de biomassacentrale op Lage Weide in Utrecht en alle andere windlocaties in Utrecht (zoals Vianen en De Ronde Venen), met de provincie over windbeleid, en met de gemeente Utrecht over het programma Utrechtse Energie! Met betrekking tot het windpark in Lage Weide heeft de NMU zelf een zienswijze ingediend en tevens een korte handleiding voor mensen gemaakt om zelf makkelijk een zienswijze in te dienen. In Woerden is een bijeenkomst georganiseerd voor 85 bezoekers over de pro's en contra's van mestvergistings.

Projectfinanciering

Samen met de HIER klimaatcampagne is de NMU in Utrecht aan de slag gegaan met het project **HIER opgewekt**. In dit project worden lokale energie initiatieven ondersteund. Daartoe heeft de NMU die initiatieven in de provincie in kaart gebracht, één op één ondersteund bij vragen, diverse bijeenkomsten georganiseerd voor de initiatieven en informatie ontsloten voor deze initiatieven, onder andere middels een serie fact sheets. Specifiek gingen bijeenkomsten over draagvlak en participatie bij windprojecten (70 deelnemers), verdienmodellen voor lokale initiatieven (70 deelnemers), zon op scholen (30 deelnemers) en collectief inkopen van zonnepanelen. Er is tevens een prijsvraag gehouden waarbij twee initiatieven gratis expertise van deskundigen kregen aangeboden. Dit leidt in 2014 tot bijeenkomsten over zonne-energie op zorginstellingen en een bijeenkomst over draagvlak onder huurders. De NMU leverde tevens de landelijke projectleider van de Natuur en Milieufederaties. Begin 2014 is een magazine gemaakt bij wijze van evaluatie voor alle provinciale servicepunten. In Utrecht tellen we zo'n 40 initiatieven die samen minimaal 100 publieksacties ondernemen in een jaar.

In het project **zorginstellingen zorgenvrij over de energierekening** zijn gesprekken gevoerd met alle grote zorginstellingen van de gemeente Utrecht die hebben geleid tot een convenant tussen (bestuurders van) instellingen en gemeente. In vervolg daarop is een community of practice gestart met mensen van de werkvloer om eerst het energiegebruik in kaart te brengen en vervolgens maatregelen te nemen om het gebruik terug te dringen. Eerste inzichten in het besparingspotentieel zijn substantieel.

Ten behoeve van het **Op Kop netwerk** zijn vele gesprekken gevoerd en een voorstel ontwikkeld ten behoeve van het overnemen van de coördinatie door de NMU, helaas tevergeefs, waardoor het netwerk in zelfstandige vorm geëindigd is. Wel zijn de aangesloten organisaties geweest op de netwerken en het aanbod van Economic Board Utrecht en Netwerk2040. In 2013 vond de laatste bijeenkomst van op Kop plaats waarbij de overgang naar de nieuwe situatie centraal stond. De NMU heeft in 2013 tevens gesproken met het bedrijvennetwerk **De Duurzame Leverancier**. Dit heeft niet geleid tot meer structurele betrokkenheid van de NMU. De NMU heeft wel een presentatie gegeven voor de aangesloten bedrijven van de Duurzame Leverancier over wat zij zelf kunnen doen aan duurzame energie.

In het gebied De Waarden is de NMU aan de slag gegaan met energiebesparing voor particulieren, in het project **Meer Waarden met Minder Energie** (eerder Zuinige Waarden). In 2013 hebben zes bijeenkomsten plaatsgevonden voor bewoners (60 aanwezigen), twee bijeenkomsten over zonnepanelen (20 aanwezigen), monumentenbezitters (50 aanwezigen) en vve's (9 VvE's aanwezig). Er is een zonnepaneelactie gehouden waar 50 bewoners aan deel hebben genomen (30 plaatsingen). De aangesloten ondernemers hebben 35 adviezen uitgebracht over energiebesparing, 36 offertes uitgebracht en 28 opdrachten gekregen. Er is een flyer gemaakt over financieringsmogelijkheden die verspreid is via makelaars, notarissen en hypotheekverstrekkers; deze is bovendien overgenomen door de gemeente Utrecht. De aangesloten bedrijven hebben verkend of zij een gericht aanbod zouden ontwikkelen ten behoeve van één wijk maar hebben uiteindelijk besloten om dat niet te doen. In het proces zijn zij verbonden aan stakeholders als de woningcorporatie, de Rabobank en Energiesprong. Het blad van de Rabobank heeft aandacht besteed aan het project. Een nieuwsbrief kende 357 abonnees, er zijn 16 persberichten verzonden (vaak overgenomen door h-a-h-bladen) en de site kende 1400 unieke bezoekers. Het project loopt begin 2014 af. Er is een gedegen evaluatie gemaakt, die tevens dienst deed als voeding voor het ministerie van Binnenlandse Zaken. Outcome is in ieder geval dat het thema energiebesparing stevig op de politieke agenda staat, dat de ondernemers veel hebben geleerd en een link hebben gelegd naar de huursector, en dat er bewoners naar aanleiding van de informatie zelf aan de slag zijn gegaan. De cijfers hiervan zijn niet bekend.

In het project **Utrechters maken de energiesprong** (herdoopt in 'Wel de lusten, niet de lasten') worden woningeigenaren begeleid om 30 woningen zodanig te renoveren dat 80% energiebesparing wordt gerealiseerd. De 30 deelnemers zijn gevonden. De woningen zijn allemaal onderzocht en van een advies voorzien en een aantal bewoners was in 2013 al zo goed als klaar met de verbouwing. Omdat de samenwerking tussen de partners niet soepel genoeg verliep heeft eind 2013 een herschikking plaatsgevonden in het projectmanagement. De verwachting is dat in 2014 het project zo goed als gerealiseerd kan worden.

De inzet op **Netwerk woningcorporaties voor duurzaamheid** heeft er toe geleid dat de NMU eind 2013 is gestart met het project **Van stroomversnelling tot waterval**. In dit project vinden minimaal twee pilots plaats met corporaties om een aantal woningen te renoveren naar nul op de meter. In community of practices kunnen vertegenwoordigers van andere corporaties mee kijken en mee leren. Dat geldt ook voor vertegenwoordigers van

gemeenten, huurders en bouwers. Daarnaast heeft de NMU deelgenomen aan de gesprekken in de gemeente Utrecht over **Hoogspringers**, een initiatief om uiteindelijk alle slechte huurwoningen te renoveren naar nul op de meter woningen. Tevens heeft de NMU het project **Stook je rijk** uitgevoerd in Utrecht. Daarbij vonden bijeenkomsten plaats in Utrecht en Amersfoort om in de driehoek corporaties, huurders en gemeenten de ambities en voortgang rond energiebesparing te bespreken. In Amersfoort was de NMU mede ondertekenaar van de prestatieafspraken. Tijdens een landelijke manifestatie is de Utrechtse huurdersvereniging De Bundeling in de prijzen gevallen vanwege haar grote betrokkenheid bij het onderwerp. Tot slot heeft de NMU in opdracht van de gemeente Utrecht en de corporaties aldaar een **gedragscampagne** ontwikkeld gericht op **energiebesparing bij huurders**.

In het kader van **CO2-dialogen met het bedrijfsleven** heeft slechts een evaluerend gesprek plaatsgevonden met SKAO - de stichting die de CO2prestatieladder beheert, ontwikkelt en promoot – samen met enkele andere groene organisaties en deelnemende bedrijven. Conclusie was dat de dialogen door ngo's erg waardevol zijn en uitgebouwd kunnen worden. Dit heeft tot dusverre evenwel geen vervolg gekregen. De NMU beoogt dit vervolg nog wel.

De **Masterclass duurzaamheid** voor bestuurders heeft de NMU ontwikkeld in samenwerking met de VNG afdeling provincie Utrecht. Helaas bleken er te weinig aanmeldingen, wellicht doordat de verkiezingen in zicht waren. Na een evaluatie is besloten in 2014 alsnog een masterclass te organiseren met en voor een nieuwe generatie bestuurders.

Het **Contactpunt energieneutraal wonen, Samenwerking met makelaars, hypotheekverstrekkers (verkenning)**, de **Energiebesparingskrant** en **Blok voor blok voor kleine gemeenten** zijn niet van de grond gekomen. Voor de krant geldt dat er wel contact is geweest met enkele gemeenten, maar dat die geen belangstelling hadden. Bovendien ambieerde de NMU om de krant in te bedden in een breder consumenten aanbod. Voor de blokvoor-blok gedachte is desgevraagd wel een aanbod gedaan aan de gemeente Utrechtse Heuvelrug maar die is daar verder niet meer op in gegaan.

De **zonnepanelencalculator** is een rekentool voor zonnepanelen die vooral gericht is op het MKB. De tool bevat alle relevante fiscale regelingen en toont het rendement en de terugverdientijd van zonnepanelen. Er is tevens een module aan toegevoegd voor particulieren. In 2013 is de calculator geactualiseerd en is een plan gemaakt om de calculator onder de aandacht te brengen van relevante sectoren en zijn eigen verdienmodel te geven. Met accountantsbureau Schuiteman is een overeenkomst getekend over de kwaliteitsbewaking van de fiscale informatie.

Het project **Energie in het landelijk gebied** is uitgevoerd in het gebied West in opdracht van de gebiedscommissie aldaar. Het is een inventarisatie geworden van bestaande en mogelijke initiatieven voor energieproductie in het landelijk gebied, met de nadruk op biomassa. Uiteindelijk zijn projecten voor mestvergisting en snoeihout voor landgoederen voorgedragen voor verdere verkenning. Tevens is de basis gelegd voor beleid en projecten voor een volgende LEADER periode met een uitvoeringsprogramma.

De projectideeën **Schoon en zuinig in de recreatieve sector** en **Verkenning biomassa-inventarisatie** zijn niet van de grond gekomen. De zware inzet van de NMU op het **SER energieakkoord** is daar onder meer debet aan. De NMU leverde namens alle federaties een onderhandelaar aan de tafel over de gebouwde omgeving en decentrale energie. Na ruim een half jaar onderhandelen is er een akkoord opgeleverd waar 40 handtekeningen onder staan. Als het aan de NMU ligt, is dit akkoord de basis voor versnelling van energiebesparing en de opbouw van duurzame energie in Nederland, waaronder in Utrecht.

Op verzoek van de gemeente Utrecht is een project ontwikkeld gericht op **energiebesparing bij studenten**, Energy X. Uitvoering hiervan start in 2014.

ZORGVULDIG RUIMTEGEBRUIK, DE LEVENDIGE STAD EN DUURZAME MOBILITEIT

Basissubsidie

In 2013 werd de Provinciale ruimtelijke Structuurvisie vastgesteld. Dat heeft op het laatste moment nog veel activiteit opgeleverd, met name richting statenfracties. Dat heeft onder meer geleid tot meer ruimte voor windenergie, betere bescherming van natuur en een betere verankering van de SER ladder voor bedrijventerreinen. (**Provinciaal beleid voor ruimte en milieu**)

In het kader van **Gemeentelijke beleid voor ruimte en milieu** heeft de NMU gereageerd op de ontwerp-structuurvisies van Amersfoort, de Ronde Venen, Bunschoten en Woudenberg, en bestemmingsplannen van Bunnik, Houten en Stichtse Vecht. In de leidraad herstructurering bedrijventerreinen Woerden zijn de opmerkingen van de

NMU deels verwerkt. De NMU heeft zich flink geroerd in het dossier rond de voorgenomen nieuwe woonwijk Hoef en Haag, in Vianen. De gemeenteraad heeft op 11 maart 2014 besloten dat de woningbouw doorgaat en de plannen vastgesteld.

Onder de vlag **Samenwerking Groene Planologie** trekken Natuurmonumenten en NMU samen op in hun reacties op ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Utrecht die natuur- en landschapsbelangen raken. De NMU is voortrekker en heeft op 20 bestemmingsplannen gereageerd, zoals bestemmingsplan Landelijk Gebied West (Stichtse Vecht), bestemmingsplan Landelijk Gebied (Soest) en bestemmingsplan Eiland van Schalkwijk (Houten). De ervaring leert dat onze reacties in veel gevallen leiden tot aanpassing van de plannen.

Het **Adviespunt Ruimte** organiseerde in 2013 cursusavonden over bestemmingsplannen en natuurwetgeving, waaraan bijna 60 mensen hebben deelgenomen. Daarnaast zijn veel mensen en lokale groepen geholpen met hun ruimtelijke vragen. Vaak gaat het om korte contacten en het beantwoorden van vragen. Soms zijn de contacten intensiever. Voorbeelden zijn onder meer het verzet tegen het nieuwe bedrijventerrein in Maarsbergen, hulp aan stichting Park Bloeyendaal in verband met de inpassingsmaatregelen bij de verbouw van het oude provinciehuis tot studentenhuisvesting en ondersteuning van Tuinpark Laakzijde bij een goede regeling voor de tuinen en andere voorzieningen. Omwonenden van Heeswijk 120 in Montfoort zijn succesvol geholpen met een handhavingsverzoek aan de gemeente Montfoort. De NMU heeft met succes bemiddeld tussen Staatsbosbeheer en de Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi over de aanleg van nieuwe paden in de Gagelpolder en bij fort Ruijgenhoek.

Rond **Infrastructuur** heeft de NMU deelgenomen aan het belangenpanel en diverse overleggen met RWS, gemeente Utrecht en de provincie. Daarnaast organiseerde de NMU samen met het milieucentrum de betrokkenheid van omwonenden. Samen met andere federaties en milieuorganisaties was de NMU opdrachtgever van een rapport van CE Delft dat aantoonde dat de prognoses waarop snelwegprojecten zijn gebaseerd achterhaald zijn. De A27 was een van de cases. Dit rapport leidde tot moties tijdens de behandeling van de infrastructuurbegroting, maar helaas niet tot besluiten met betrekking tot Utrechtse projecten. De NMU sprak met de heer Schoof die een rapport opleverde aan de minister van Infrastructuur en de Tweede Kamer over de basis voor de besluiten over de Ring Utrecht. Het pleidooi van de NMU om een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse te laten uitvoeren, onder meer met een lager groeiscenario, is in het advies opgenomen. De NMU was partner in het bestuurlijk overleg over de gebiedsuitwerking van de Ring A27, met name over de besteding van 15 miljoen euro inpassingsgeld. In het advies aan de minister is gepleit voor inzet op bovenwettelijke geluidmaatregelen en regionale fietsinfrastructuur.

Met betrekking tot **Beleidsontwikkeling duurzame mobiliteit** heeft de NMU eerste input geleverd voor het mobiliteitsplan van de provincie Utrecht dat in 2014 wordt uitgewerkt.

Projectfinanciering

De NMU leverde de eerste maanden de secretaris van het **Programma Ruimte** van De Natuur en Milieufederaties. Daarna is dit overgedragen aan een collega van een andere federatie. De NMU is namens alle NMF's verder wel in het bijzonder betrokken geweest bij de totstandkoming van de **Omgevingswet**.

In het project **Thermo-meters werken aan verkoeling in de stad** zijn voorgaande jaren metingen verricht naar het stedelijk hitte eiland effect. In 2013 zijn 3 locaties gezocht in Utrecht, Amersfoort en Nieuwegein om meer hittebestendig in te richten. Samen met omwonenden en andere betrokkenen is voor alle drie de locaties een plan gemaakt. De realisatie daarvan vond niet meer plaats in 2013 maar wordt in komende jaren wel verwacht. Met name de gemeente Utrecht geeft aan dat het Roerplein voor hen een inspirerende case is, waarvan ze de leerervaringen elders willen toepassen. Op de heetste dag van het jaar vond een inspiratiesessie plaats met excursie voor gemeenteambtenaren en andere stakeholders.

In 2013 zijn de inspanningen rond **ontwikkeling van de duurzame, levendige stad – Merwedekanaalzone** beëindigd, omdat er te weinig perspectief was op een vruchtbaar project. De NMU heeft wel uitgebreid meegedacht met omwonenden van de **Oosterspoorbaan** over herontwikkeling van die zone. Datzelfde geldt voor inspanningen rond **Kantorentransformatie** en **Duurzame herstructurering van bedrijventerreinen**. Dit was wel het thema van de duurzaamheidsprijs van het Netwerk2040.

Ideeën rond **Burgerparticipatie bij ruimtelijke plannen** zijn geculmineerd in een project rond het **Langesteeg gebied in Leusden**. Samen met projectontwikkelaar Heijmans én actieve bewoners wil de NMU hier groene inrichting van het gebied ontwikkelen, gefinancierd door beperkte woningbouw. Daartoe is een convenant opgesteld en getekend met de gemeente, Heijmans en de LTO. De NMU heeft tevens gesproken met de gemeente

Utrechtse Heuvelrug over het organiseren van de bewonersparticipatie rond een bestemmingsplan voor de recreatiebedrijven, maar dat heeft niet geleid tot een project.

De NMU is lid van een consortium met bedrijven en de KvK dat een **Duurzame A12 zone** wil ontwikkelen. De NMU draait mee in overleggen om te bewaken dat ontwikkelingen in de A12 zone duurzaam zijn. Er zijn bestuurlijke overleggen gevoerd met de gemeente Utrecht, andere gemeenten en de provincie. Eind 2013 is door het consortium een opdracht aan de NMU gegeven om een stakeholdersanalyse te maken in de omgeving van het gebied.

Ten behoeve van het **Grote Regenproject** is wat verkenning geweest naar vergroening van stadstuinen in samenwerking met tuincentra en naar mogelijkheden in het Deltaprogramma. Er is geen project uit voortgekomen.

In 2013 is het project **Buurtmobiliteit** van start gegaan. Bedoeling is om met bewoners te experimenteren met gezamenlijk georganiseerde vervoersmiddelen. Eind 2013 waren verschillende buurten gevonden, was inmiddels veel kennis opgedaan met de mogelijkheden rond het delen van auto's, bakfietsen en andere voertuigen en waren de eerste producten opgeleverd voor een toolkit voor buurtmobiliteit.

Ondanks een goed gesprek met de RAI heeft het projectidee rond **Elektrische tweewielers** geen vervolg gekregen. Voor **Geluid meten in de stad** lukte het niet om voldoende handelingsperspectief te vinden om iets aan het gemeten geluid te doen. **Rijkswegen duurzaam aanbesteed** strandde omdat het niet lukte om voet aan de grond te krijgen bij RWS.

INVESTEREN IN NATUUR EN LANDSCHAP

Basissubsidie

Mbt **Duurzaam water- en bodembeheer, Kaderrichtlijn Water en Deltaprogramma** heeft de NMU meegekeken met de totstandkoming van een nieuwe kadernota voor ondergrond. Deze nota heeft betrekking op onderwerpen die zich in de Utrechtse ondergrond afspelen, zoals drinkwaterwinning, bodemenergie en schaliegas. De kadernota wordt onderdeel van het nieuwe Bodem-, Water- en Milieuplan dat de provincie in 2014 gaat opstellen. Op verzoek van de provincie hebben we ook in een vroeg stadium gereageerd op het realisatieplan voor dit nieuwe Bodem-, Water- en Milieubeleid

De NMU volgde de planvorming rond Binnenveld, een **Natura 2000** gebied, door de provincie en het Rijk. We voerden diverse overleggen met lokale organisaties en Staatsbosbeheer over de scenario's die voor het Binnenveld zijn uitgewerkt.

Stikstof en natuur: de NMU zit in de klankbordgroep van de PAS. De provincie is bezig met de uitwerking van het stikstofbeleid voor natuurgebieden. Er zijn diverse overleggen gevoerd over de stikstofverordening van de provincie en de vergunningverlening aan agrarische bedrijven.

De **AVP-systematiek** is in 2012 fors veranderd. In de nieuwe situatie is de directeur van de NMU lid van de commissies Utrecht West en Oost, de agendacommissie en stuurgroepen Groot Wilnis Vinkeveen en De Bovenlanden in Utrecht west en voorzitter van de werkgroep energie aldaar, en voorzitter van het platform Eemland in oost. In Utrecht west en oost is onder meer een grondstrategieplan vastgesteld. In Oost is een gebiedscoöperatie opgericht en gesproken over ruimte voor intensieve veehouderij. In west is intensief gesproken over de polder Groot Wilnis Vinkeveen en met name de aanpak van bodemdaling. Voor de Bovenlanden is na jaren overleg een definitief plan voor de natuur vastgesteld.

De uitvoering van het **Akkoord van Utrecht** is met het **nieuwe natuurbeleid 2.0** van de provincie een nieuwe fase ingegaan. De NMU heeft deelgenomen aan diverse bestuurlijke processen en overleggen, van optreden bij een startconferentie tot en met een inspraakreactie, oa over de grondstrategie van de provincie, de gelijkberechtiging en de Groene Contour. De directeur van de NMU was spreker in een ronde tafel over het nieuwe natuurbeleid in Provinciale Staten. Goede resultaten zijn dat de ambitie op orde blijft en de financiering grotendeels ook, en dat er nieuwe routes naar duurzaam beheer worden verkend.

Samen met de Oostbroekorganisaties is de NMU een nieuw project gestart gericht op een grotere betrokkenheid van mensen bij natuur en financiering van natuur door bedrijven. In 2013 hebben we het project uitgewerkt voor de **stadsrand Utrecht**. We starten in 2014 met de uitvoering, de NMU levert de projectleider.

De NMU heeft samen met Landschap Erfgoed Utrecht 2 bijeenkomsten georganiseerd voor de lokale achterban over de regionale mogelijkheden van het nieuwe **Gemeenschappelijk landbouwbeleid**.

Projectfinanciering

Het jaarlijkse evenement de **Nacht van de nacht** stond in 2013 in het teken van reclameverlichting. In Utrecht konden mensen op een interactieve kaart hinderlijke reclameverlichting melden. Dit heeft geleid tot vragen zowel in de Tweede Kamer (ChristenUnie) als in de Utrechtse gemeenteraad (GroenLinks). Honderden mensen namen in de provincie Utrecht deel aan de activiteiten in het kader van de Nacht van de Nacht, zoals nachtelijke kanotochten en wandelingen langs de lek en in het bos. In Amersfoort is de afdeling van Milieudéfensie op inspectie gegaan van reclameverlichting op bedrijventerreinen.

In het project **Groene gebiedsontwikkeling in de Groene Contour** heeft de NMU een conferentie georganiseerd (50 deelnemers waaronder ontwikkelaars, natuurorganisaties en gemeenten), waar 6 Utrechtse voorbeelden van groene gebiedsontwikkeling zijn gepresenteerd. Gedeputeerde Krol en Adviseur ruimtelijke kwaliteit Ingeborg Thorald gingen met de zaal in gesprek over deze voorbeelden. Het project is afgesloten met een eindrapport over alle casussen en een set beleidsaanbevelingen voor de provincie.

De projectideeën **Verblijfsrecreatie en natuur op de Utrechtse Heuvelrug, Biodiversiteit in het landelijk gebied** en **Klimaatbuffers** hebben niet geleid tot volwaardige projecten. In het geval van de verblijfsrecreatie koos de provincie er bewust voor om zelf met het thema aan de slag te gaan. De NMU heeft wel geadviseerd over de aanpak.

De NMU heeft samen met het innovatienetwerk een studiemiddag georganiseerd (50 deelnemers van gemeenten, ontwikkelaars, eigenaren en (lokale) natuurorganisaties) over **Tijdelijke natuur**. Dit is een concept om op braakliggende terreinen tijdelijk natuur te laten ontstaan, met ontheffing voor als het terrein weer benut gaat worden voor andere bestemmingen. Met Nieuwegein is afgesproken het concept uit te voeren op het grotendeels lege bedrijventerrein 't Klooster. De NMU zoekt ook andere gemeenten en projectontwikkelaars die tijdelijke natuur willen toepassen op braakliggende gronden. In de zomer is een student de provincie rondgefietst langs deze braakliggende plekken en heeft hiermee in vele gemeenten de lokale media gehaald.

WERKVELDOVERSTIJGENDE WERKZAAMHEDEN

Basissubsidie

Onder de vlag **bestuurlijk overleg en advisering** is de NMU betrokken bij verschillende bestuurlijke processen en overleggen, zoals de Provinciale Commissie Leefomgeving, bestuurlijke gesprekken met politici en bestuurders van provincie en gemeenten, Kamer van Koophandel, Waterschappen, de Utrecht Development Board en noem maar op. Een specifiek voorbeeld is deelname aan een ronde tafel en een zienswijze die de NMU mede namens haar collega's uit Noord-Holland en Flevoland heeft gestuurd over de voorgenomen fusie van de drie provincies.

Ten behoeve van de **Gemeenteraadsverkiezingen** is input geleverd voor de programmacommissies van politieke partijen. Aan het eind van 2013 is een wedstrijd uitgeschreven onder kandidaat-raadsleden om hun beste groene idee aan te leveren. Van de tien beste ideeën zijn filmpjes gemaakt waar het publiek over mocht stemmen. Begin 2014 vond de prijsuitreiking plaats tijdens de Avond van de Groene Belofte, waar ook workshops plaatsvonden over inhoudelijke onderwerpen.

De NMU heeft het voorzitterschap en de coördinatie van het **Netwerk Utrecht 2040**, van bedrijven en andere organisaties die de duurzaamheidsdoelen van de provincie onderschrijven en mede willen realiseren, overgenomen van de provincie. Er zijn zes sleutelprojecten gestart, er hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden, er is een nieuwe website ontwikkeld en er is een duurzaamheidsprijs uitgereikt aan het beste voorbeeld van transformatie van leegstaand vastgoed aan Jutphaas Wonen voor de transformatie van kantoren in starterswoningen. Ook is besloten om de Staat van Utrecht, de Utrechtse duurzaamheidsmonitor, over te dragen aan het Netwerk2040. Met de Economic Board Utrecht zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen de netwerken, waarbij 2040 input zal geven voor de duurzaamheidsagenda van de EBU.

De kracht van de NMU is onder meer ons **netwerk** en onze achterban. Om die kracht te bewaren investeren we in dat netwerk. De NMU speelt een coördinerende rol in het Oostbroek-verband van provinciale natuurorganisaties, in de landelijke samenwerking van milieufederaties en met andere milieuorganisaties in de Groene 11. NMU medewerkers treden desgevraagd op bij lokale bijeenkomsten van lokale groepen en gemeenten, bv mbt het duurzaamheidsplan van Bunnik of het jubileum van een progressieve partij in Montfoort. De NMU heeft

zelf een cursus persberichten schrijven georganiseerd voor lokale groepen en de Pluk van de Petteflet natuur en landschapsprijs, gewonnen door de beleef tuin De Ontmoeting van volkstuinvereniging De Pioniers. Daarnaast heeft een bijeenkomst plaatsgevonden voor lokale groepen over het nieuwe Europees landbouwbeleid. Andere partijen waar we onder meer mee gesproken hebben zijn: Vitens, Rabobank, KvK, Van Vliet Groep, EZ PM en vele anderen.

Voor de NMU is **communicatie** cruciaal. Het communicatiewerk bestaat deels uit algemene NMU-communicatieactiviteiten en deels uit projectgebonden werkzaamheden. Elke maand is een algemene nieuwsbrief verstuurd naar een groeiende groep lezers (1677). Het aantal twittervolgers is gestegen (ruim 2000 volgers per maart 2014). Daarnaast is er een specifieke nieuwsbrief over mobiliteit en infrastructuur, energiebesparing en andere project-gerelateerde nieuwsbrieven, die opgeteld bijna 8000 abonnees hebben.

In 2013 is het **Beleidsplan 2014-2017** ontwikkeld met betrokkenheid van de staf van de NMU, de raden van Toezicht en Advies, een overleg met stakeholders en een gesprek met de gedeputeerde. Dit heeft geleid tot een meerjarenstrategie met wat andere inhoudelijke accenten (bv landbouw en mobiliteit) en een accentverschuiving qua strategie: een sterkere nadruk op netwerken en beïnvloeden van het maatschappelijk debat door een campagnematige aanpak.

Nota bene: een aantal activiteiten van de NMU in 2013 is uitgebreider beschreven in het publieksjaarbericht dat in april 2014 is verschenen.

FINANCIËLE ZAKEN:

Realisatie 2013

De activiteiten in 2013 zijn in grote lijnen uitgevoerd als voorgenomen in het werkplan. Dit geldt zowel voor de van te voren gestelde doelen en de geformuleerde producten en resultaten als voor de ureninzet. Wel zijn er relatief meer projecten gehonoreerd in 2013 dan in 2012.

De verschillen in financiële resultaten, zijn te verklaren door meer projectinkomsten en daaraan gerelateerd meer personeelskosten (flexibele schil) en de gerealiseerde directe materiële project-inkomsten en –kosten die niet in de begroting waren meegenomen omdat zij jaarlijks sterk variëren en één op één tegen elkaar wegvallen. Dit geldt met name voor de projecten Thermometers (€ 32.500 materiaalkosten), CO2 bank (€ 17.000), "Zuinige Waarden" (€ 8.500) en Utrecht 2040 (€ 5.000).

Er zijn meer projectsubsidies van de Provincie gerealiseerd dan begroot. Tegenover de begrote € 19.000 is uiteindelijk € 135.000 gerealiseerd. Van het project Groene Gebiedsontwikkeling is € 7.000 meer doorgeschoven naar 2013 dan begroot. Daarnaast zijn in 2013 extra inkomsten gerealiseerd door de start van de projecten Utrecht2040 (€ 84.500) en Duurzame Energie in Utrecht West (€ 21.000).

De projectsubsidies via de NMF zijn in grote lijnen uitgevoerd zoals is voorgenomen in het werkplan. Dit geldt zowel voor de van te voren gestelde doelen en de geformuleerde producten en resultaten als voor de ureninzet.

Alleen de deelname aan het SER energieakkoord is er later bijgekomen (€ 20.000).

Bij de overige projectsubsidies is zo'n € 280.000 aan inkomsten gerealiseerd. Hiervan had € 65.000 te maken met een één op één vergoeding voor directe materiaalkosten. De overige € 215.000 bestond uit een aantal grotere projecten als Thermometers, Energiebesparing in de zorg, Zuinige Waarden, Buurtmobiliteit, Samenwerking Groene Planologie en de CO2 bank en een aantal kleinere projecten (zie ook bijlage 2)

Het jaar is met een positief saldo van € 109.800 afgesloten. Dit saldo wordt deels (€19.000) gebruikt voor de opbouw van een egaliseringsreserve en deels (€ 90.000) toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

De NMU streeft naar een continuïteitsreserve van minimaal een halve jaaromzet. Dit vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers, fluctuaties in projectinkomsten en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen.

De Provincie Utrecht stelt als voorwaarde dat de reservevorming van subsidiënten niet meer dan 10% van de basissubsidie mag bedragen. Met de Provincie Utrecht is daarom afgesproken om in de (uren)boekhouding een scheiding aan te brengen tussen de activiteiten die worden gefinancierd vanuit de provinciale basissubsidie (de basistaken) en activiteiten die d.m.v. projectsubsidies en andere bijdragen worden gefinancierd. Zo kan bepaald worden of een positief saldo is toe te schrijven aan de basissubsidie van de provincie of aan andere bronnen.

Uit de urenregistratie van de NMU blijkt dat we aan de door de provincie gefinancierde basistaken meer uren besteed hebben dan in het werkplan begroot. Echter, doordat we in 2013 extra projectinkomsten hebben gehad waarvan de werkzaamheden mede door onze flexibele schil (tijdelijke contracten en zzp-ers) zijn uitgevoerd, vallen de uiteindelijke kosten per uur lager uit (nl € 89,-) dan begroot (€ 98,50). Dit betekent dat ondanks dat we ruim voldoen aan onze verplichtingen tav de Basistaken er toch een "overschot" van € 19.200 op de provinciesubsidie is ontstaan. Dit overschot wordt, conform de subsidieregeling van de provincie, gebruikt om een egalisereserve op te bouwen.

Zie ook bijlagen 3 en 4. Het overschot in 2013 wordt gebruikt om, conform de subsidieregeling van de provincie, een egalisereserve op te bouwen. Mede op basis van de resultaten in 2013 is voor 2014 bovendien besloten het uurtarief te verlagen.

Overige toelichtingen

Vanwege het CBF keurmerk moet de NMU aan specifieke tenaamstelling en samenstelling van enkele posten in Balans en Staat van baten en lasten voldoen, volgens de verslaggevingsrichtlijn fondsenwervende instellingen vanuit de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De baten worden onderverdeeld in baten uit eigen fondsenwerving, baten via de Stichting De Natuur en Milieufederaties, subsidies van overheden en overige baten.

Bij de baten uit eigen fondsenwerving zijn naast de bijdragen van aangesloten organisaties (lokale groepen en zusterorganisaties in de provincie Utrecht) ook projectbijdragen van niet-overheden opgenomen.

Bij baten uit acties van derden zijn alle inkomsten die verkregen zijn via de Stichting De Natuur en Milieufederaties (NMF) opgenomen. De NMF fungeert als indirecte fondsenwerver voor de NMU. Volgens opgave van NMF was de financiering via deze bron in 2013 voor 97,4% afkomstig van de Nationale Postcodeloterij, (in 2012 was dit 97,7%) de rest is afkomstig van subsidies van overheden en anderen.

Bij de subsidies van overheden zijn naast de reguliere basissubsidie van de Provincie Utrecht ook de projectsubsidies van de Provincie Utrecht en van andere overheden apart opgenomen.

Onder overige baten zijn rentebaten en enkele kleinere niet uit projecten voortvloeiende baten opgenomen.

In het kader van de verslaggevingsrichtlijn is in de Staat van Baten en Lasten een aparte kostenpost "Werving baten" opgenomen. Deze post bestaat uit een toegerekend deel van de totale kosten eigen organisatie, op basis van de urenbesteding van de medewerkers aan projectacquisitie (zie Toelichting bestedingen). Werving baten is weer onderverdeeld in "kosten verwerving van projectsubsidies" en "kosten voor eigen fondsenwerving", op basis van urenbesteding aan projecten die door overheden zijn gefinancierd en projecten die uit eigen fondsenwerving zijn gefinancierd. De kosten verwerving subsidies overheden bedroegen in 2013 volgens deze berekening 2,4 % van de projectsubsidiebaten. Het beleid van de NMU is deze kosten beperkt te houden tot max. 10% van de betreffende projectsubsidiebaten. De kosten voor eigen fondsenwerving bedroegen 1,9 % van de baten uit eigen fondsenwerving. De besteding aan de gezamenlijke doelstellingen bedroeg 87,6 % van de totale baten van de NMU in 2013.

De kosten voor Beheer en Administratie moeten apart gedefinieerd en verantwoord worden. Vanaf 2008 hanteren de 12 samenwerkende provinciale milieufederaties voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de Toelichting op de bestedingen, maar worden in de staat van baten en lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen. Deze organisatiekosten staan immers in hun geheel ten dienste van de inhoudelijke doelstellingen. In het najaar van 2011 hebben de federaties afgesproken tot verdere uniformering van de berekeningswijze rond de B&A kosten en er wordt naar gestreefd de B&A kosten beperkt te houden tot maximaal 25% met een daling naar 20% in de komende twee jaar. De kosten die binnen deze doelstellingen tot Beheer en Administratie kunnen worden gerekend zijn opgenomen in de toelichting op de bestedingen. In 2013 bedroegen deze kosten € 110.535 ofwel 11,4 % van de totale baten.

De NMU heeft als beleid om niet te beleggen. Het vermogen is ondergebracht op een spaarrekening waaraan geen vermogensrisico's zijn verbonden.

Cheque van € 2.250.000 van de Postcode Loterij voor De Natuur en Milieufederaties

Ruim negentig goede doelen schitterden op 4 februari op het Goed Geld Gala van de Nationale Postcode Loterij. In Het Concertgebouw in Amsterdam maakte de grootste goededoelen loterij van Nederland bekend dat zij dankzij haar 2,4 miljoen deelnemers dit jaar een recordbedrag van 302 miljoen euro kan schenken aan de goede doelen. De helft van ieder lot doneert de Postcode Loterij aan goede doelen op het gebied van mens en natuur. De Natuur en Milieufederaties ontvingen een cheque van € 2.250.000.

Joris Hogenboom (voorzitter van De Natuur en Milieufederaties), Judith Lingeman (Hoofd Afdeling Goede Doelen Nationale Postcode Loterij), Sonja Sars (secretaris van De Natuur en Milieufederaties), Corinne Ellemeet (Netwerkdirecteur van De Natuur en Milieufederaties). Foto: Roy Beusker Fotografie

OVERIGE ORGANISATORISCHE ZAKEN

Per eind 2013 is de organisatieverandering beëindigd die in 2011 was voorbereid en gestart. Dat betekende in concreto nog het vertrek van 1 medewerker aan het eind van het jaar, het blijven werken met een flexibele schil van tijdelijke medewerkers, het effectueren van een nieuw loongebouw en rechtspositieregeling (wij volgen nu de cao Bos en Natuur, onderdeel Landschappen), en diverse organisatie-opgaven waar met het team aan gewerkt is, door een tweetal teamdagen en een regelmatige terugkoppeling in het 6 wekelijks Algemeen Werk Overleg. In de flexibele schil waren het afgelopen jaar 7 tijdelijke medewerkers actief in diverse projecten. Ook waren er twee vrijwilligers, en verschillende studentengroepen actief.

De directeur van de NMU was in 2013 tevens voorzitter van het landelijke samenwerkingsverband en het Algemeen Bestuur van de natuur- en milieufederaties (NMF's). De adjunct-directeur was actief als vertegenwoordiger van de NMU in het Algemeen Bestuur van de NMF's en verder leverde de NMU één projectleider (HIER opgewekt). De staffleden van de NMF's zijn sinds eind 2011 bij de NMU gehuisvest.

DIRECTIE EN RAAD VAN TOEZICHT

De directie vormt het bestuur van de Stichting en heeft de eindverantwoordelijkheid voor de (dagelijkse) leiding en de uitvoering van programma's en activiteiten van de NMU. De Directie is verantwoordelijk voor de financiële positie van de stichting en haar resultaten en bestaat uit een directeur en een adjunct-directeur met een onderlinge taakverdeling t.a.v. de dagelijkse leiding, onder eindverantwoordelijkheid van de directeur. De directie wordt benoemd door de Raad van Toezicht voor onbepaalde tijd.

De directie heeft twee reguliere gesprekken gevoerd met het provinciebestuur, waar onder meer de subsidierelatie met de provincie en het activiteitenplan waarop de jaarlijkse provinciale subsidie wordt gegeven op de agenda stonden. Ook is gesproken over een nieuwe meerjarenstrategie (beleidsplan) en een uit te voeren evaluatie van de NMU in 2014.

De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting, met het toezicht op het door de Directie gevoerde beleid en beheer en met het toezicht op het functioneren van de Directie. De Raad van Toezicht bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste elf personen. De leden worden door de RvT zelf benoemd, voor een periode van (maximaal) vier jaren en zijn na hun aftreden voor maximaal één volgende periode van (maximaal) vier jaren herbenoembaar.

De leden van Raad van Toezicht en Raad van Advies ontvangen geen bezoldiging.

Bezoldiging directie

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. Begin 2013 heeft een actualisatie plaats gevonden, hetgeen heeft geleid tot een nieuw loongebouw, een nieuwe rechtspositieregeling en een nieuwe inschaling. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning wordt aangesloten bij het karakter van de stichting en deze is in overeenstemming met evt. wettelijke voorschriften of subsidie voorwaarden.

Naam	Joris Hogenboom	Lot van Hooijdonk
Functie	directeur	adjunctdirecteur
Dienstverband		
Aard	onbepaald	onbepaald
Uren	38 uur	38 uur
Parttime%	100%	100%
In dienst per	01-11-1999	05-04-2010
Bezoldiging		
<i>Bruto jaarsalaris</i>	58.525	51.098
<i>Vakantiegeld</i>	4.719	4.077
<i>13^e maand</i>	2.026	1.751
Totaal jaarinkomen	65.270	56.926
<i>SV lasten (wg deel)</i>	9.078	9.078
<i>Pensioenlasten (wg deel)</i>	9.964	4.720
<i>Reiskosten ww / Telefoonverg</i>	1.694	300
Totaal overige lasten/vergoedingen	20.736	14.098
Totaal bezoldiging	86.006	71.024
Boekjaar	2014	2014
Totaal bezoldiging vj	88.840	71.950

Aan de leden van de directie, Raad van Toezicht en Raad van Advies zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

De leden van directie en Raad van Toezicht hebben allen een verklaring ondertekend dat zij geen andere onverenigbare nevenfuncties vervullen of een onderlinge (familie)relatie hebben.

Door hen opgegeven relevante (neven-) functies:

Joris Hogenboom	Voorzitter van het bestuur van de Natuur en Milieufederaties Bestuurslid Stichting Gebiedsontwikkeling Utrecht-West Bestuurslid Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei Lid Provinciale Commissie Leefomgeving provincie Utrecht
Lot van Hooijdonk:	Lid Raad van Advies Wetenschappelijk Bureau GroenLinks Voorzitter Stichting GroenLinks in Europa Lid permanente programmacommissie GroenLinks Lid Raad van Toezicht van Non Nobis
Erik Wagener:	Vice-voorzitter landelijk bestuur Fietsersbond
Arthur van Mansvelt	geen
Hens Runhaar:	Bestuurslid van de Stichting Dassenwerkgroep Utrecht en 't Gooi
Martien Das:	Coordinator MyWheels deelauto's in Bunnik (onbezoldigd) Lid bestuur Groen Links afdeling Bunnik
Gonda Laporte:	bestuurslid van de vereniging Utrechts Particulier Grondbezit lid van de deelgebiedscommissie Heel de Heuvelrug Bestuurslid van Stichting FONA
Benno Oosterom:	Lid comité Vondelparc Energiepositief te Utrecht Voorzitter stuurgroep Lenteakkoord Voorzitter college van kerkrentmeesters van de PNK-wijkgemeente Jacobikerk te Utrecht
Paul van Ruiten	Voorzitter Commissie Milieu en Ruimte NL Ingenieurs Lid Commissie Ruimtelijke Ordening VNO-NCW

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

De RvT bestond in 2013 uit 7 leden.

De RvT is in 2013 5 maal bij elkaar geweest in een formele vergadering, steeds met aanwezigheid van de directie die deze overleggen voorbereidt. De directie informeerde de RvT in elk overleg door schriftelijke voortgangsberichten die het gehele werkterrein van de NMU bestrijken. De RvT heeft drie financiële tussenrapportages gekregen. Daarnaast zijn door de directie formele zaken ter goedkeuring voorgelegd: in april 2013 is het jaarverslag en de jaarrekening 2012 goedgekeurd en décharge verleend aan de directie mbt het gevoerde bestuur. In december is de begroting en het werkplan 2014 goedgekeurd. Tevens is de RvT nauw betrokken bij de vormgeving van een nieuw loongebouw, de herziening van de rechtspositieregeling (beide in 2013 vastgesteld) en het nieuwe meerjarenbeleidsplan van de NMU. Zij heeft akkoord gegeven op de besluiten daaromtrent.

Naast de toezichhoudende taken heeft de RvT een adviserende rol richting de directie. Naast bovengenoemde onderwerpen betrof dat de projecten buurtmobiliteit en Utrecht2040, nieuwe strategieën op het gebied van verkeer en landbouw, projectfinanciering en het ontwikkelen van netwerken, en de voorgenomen fusie van de provincies.

In 2013 heeft de Raad van Toezicht zichzelf en de samenwerking met de directie geëvalueerd. Tevens hebben functioneringsgesprekken plaatsgevonden met de directieleden.

Tot slot is de voorzitter van de RvT aanwezig geweest bij 2 vergaderingen van de Raad van Advies van de NMU, waarin voor een belangrijk deel vertegenwoordigers van het netwerk van lokale natuur- en milieuorganisaties zitting hebben, naast een aantal leden van uit maatschappelijke organisaties en bedrijven die actief zijn op het werkveld van de NMU. Deze Raad van Advies vergaderde in 2013 drie maal en adviseerde de directie en RvT op de volgende thema's: het nieuwe beleidsplan, duurzame landbouw en het ontwikkelen van netwerken (community building).

VOORUITBLIK 2014 EN VERDER

Eind 2013 is het werkplan 2014 vastgesteld. Daarin zet de NMU de lijn door die in 2011 is ingezet, naar een ondernemende, naar buiten gerichte en productieve organisatie. Het nieuwe beleidsplan zet nieuwe inhoudelijke accenten, actualiseert de strategieën en legt een nieuw accent op het ontwikkelen van netwerken. Inhoudelijk legt de NMU de komende jaren de nadruk op energie en grondstoffen (efficiency en kringlopen), natuur en landschap, duurzame landbouw, duurzame mobiliteit en duurzame steden en dorpen.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering zal de inzet gericht zijn op het verbreden van de financieringsbasis voor projecten. Daarbij staat voor de NMU voorop dat de onafhankelijke positie gewaarborgd moet zijn, om de rollen van belangenbehartiger voor natuur en milieu, ondersteuning van bewonersorganisaties en participatie, goed te kunnen uitvoeren. Vooral voor projecten ter versnelling van duurzaamheid in de provincie zoekt de NMU vaak samenwerking met andere private organisaties. De uitdaging is om in die samenwerking ook financiering voor dit werk te vinden.

VOORUITBLIK 2014 EN VERDER

Eind 2013 is het werkplan 2014 vastgesteld. Daarin zet de NMU de lijn door die in 2011 is ingezet, naar een ondernemende, naar buiten gerichte en productieve organisatie. Het nieuwe beleidsplan zet nieuwe inhoudelijke accenten, actualiseert de strategieën en legt een nieuw accent op het ontwikkelen van netwerken. Inhoudelijk legt de NMU de komende jaren de nadruk op energie en grondstoffen (efficiency en kringlopen), natuur en landschap, duurzame landbouw, duurzame mobiliteit en duurzame steden en dorpen.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering zal de inzet gericht zijn op het verbreden van de financieringsbasis voor projecten. Daarbij staat voor de NMU voorop dat de onafhankelijke positie gewaarborgd moet zijn, om de rollen van belangenbehartiger voor natuur en milieu, ondersteuning van bewonersorganisaties en participatie, goed te kunnen uitvoeren. Vooral voor projecten ter versnelling van duurzaamheid in de provincie zoekt de NMU vaak samenwerking met andere private organisaties. De uitdaging is om in die samenwerking ook een stuk financiering voor dit werk te vinden.

Verantwoordingsverklaring 2013 Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht

De leden van de directie en de Raad van Toezicht van de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) onderschrijven de volgende principes:

1. Binnen de NMU wordt de functie 'toezicht houden' (vaststellen of goedkeuren van plannen, en het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk gescheiden van het 'besturen' en van de dagelijkse leiding over de organisatie.
2. De NMU dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De NMU streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

In deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier de NMU in 2013 invulling gaf aan deze principes.

Ad 1. Functiescheiding tussen toezicht en uitvoering

Bij de NMU is de uitvoering van het beleid gescheiden van het toezicht houden. Deze scheiding is geregeld in de statuten van 28 februari 2006 waarin is vastgelegd dat de NMU twee bestuurlijke organen kent waarbij de Directie verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beleid en de Raad van Toezicht (RvT) voor het toezicht.

De RvT bestaat uit 5 tot 11 personen uit verschillende deelgebieden van natuur en milieu met uiteenlopende vaardigheden en competenties. Tenminste één keer per jaar wordt het eigen functioneren besproken. De RvT komt minimaal 5 maal per jaar bijeen over alle relevante financiële- en beleidszaken. Zij besluit over alle meerjarenbeleidsplannen en (jaar)werkplannen. Conform de statuten van de NMU is het lidmaatschap van de RvT onverenigbaar met de functie van lid van de directie of werknemer van de stichting. De RvT voorziet zelf in haar vacatures.

Conform de statuten van de NMU worden de leden van de directie benoemd door de RvT. De taken en bevoegdheden van de directie, en de onderlinge taakverdeling binnen de directie zijn vastgelegd in het directiestatuut van 16 juni 2010. De directie legt verantwoording af aan de RvT.

Ad 2. Optimale besteding van de financiële middelen

De NMU is in staat om vooraf aan te geven met welke inzet van mensen en middelen welk resultaat kan worden bereikt en om daarover na uitvoering van activiteiten gestructureerd verantwoording af te leggen. Alle beleidsmatige en projectmatige activiteiten zijn gericht op het realiseren van de doelstellingen van de NMU. De directie houdt toezicht op de ureninzet via de urenregistratie en stuurt medewerkers aan op de gestelde doelen. Bestedingen, zowel financieel als in tijd, behoeven altijd flattering door de directie.

De Raad van Toezicht wordt tenminste 2 x per jaar tussentijds op de hoogte gesteld van de financiële voortgang (trimesteroverzichten). De begroting en jaarrekening worden jaarlijks vastgesteld door de RvT. In 2013 werd het jaarverslag 2012 (inclusief jaarrekening met bijbehorende accountantsverklaring) in de vergadering van 10-04-2013 vastgesteld. In de vergadering van 10-12-2013 werd het werkplan en begroting 2014 vastgesteld. Daarnaast worden de leden van de RvT voorafgaand aan de vergaderingen dmv. voortgangsberichten op de hoogte gebracht van de stand van zaken mbt de uitvoering van het beleid, van knelpunten en bijstellingen. Deze voortgangsberichten worden op de RvT-vergaderingen besproken

Ad 3. Streven naar optimale relaties met belanghebbenden

Minimaal twee keer per jaar vindt een bestuurlijk overleg plaats met de verantwoordelijk gedeputeerde van de provincie. Andere reguliere bestuurlijke gesprekken betreffen het Oostbroek-verband, de Natuur en Milieufederaties en de Groene 11 van landelijke milieuorganisaties. Naast deze reguliere verbanden vinden diverse overleggen plaats met ambtelijke directieleden en bestuurders van onder meer KvK en LTO, RWS, gemeenten en ondernemers.

De NMU is de vaandeldrager van vele lokale natuur- en milieugroepen en veel groene bewoners in de provincie Utrecht. Een aantal leden van deze groepen is vertegenwoordigd in de Raad van Advies, alsmede andere stakeholders van bedrijven of kennisinstellingen. Ook buiten deze formele structuur spant de NMU zich in om goede banden te onderhouden met de lokale achterban, bijvoorbeeld via het Adviespunt ruimte waar mensen terecht kunnen, door bijeenkomsten voor hen te organiseren of hen meer intensief te ondersteunen bij activiteiten naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen.

In 2013 is de NMU begonnen met het meer systematisch opbouwen van haar netwerken. Het betreft zowel het professionele netwerk, als collectieve bewonersgroepen en -initiatieven, als individuele groene Utrechters die het werk van de NMU een warm hart toe dragen. In 2014 implementeert de NMU deze vernieuwde werkwijze. In 2014 vindt tevens een organisatie-evaluatie plaats, waarin relaties met stakeholders een belangrijk onderdeel zijn.

Belanghebbenden (donateurs, belangstellenden, organisaties) kunnen zich aanmelden voor de maandelijks nieuwsbrief van de NMU. Hierin wordt beschreven wat de actuele ontwikkelingen zijn op de werkerreinen van de NMU en wat de NMU op die terreinen onderneemt. De website van de NMU wordt ook tussentijds bijgewerkt met actuele informatie. Donateurs ontvangen tevens het jaarbericht.

De NMU vervult een coördinerende rol voor de samenwerkende natuur- en milieuorganisaties in de provincie Utrecht en ontvangt hiervoor van de terreinbeherende organisaties een jaarlijkse bijdrage. De coördinerende werkzaamheden van de NMU worden besproken op het directeurenoverleg en in bilateraal overleg met de afzonderlijke organisaties.

Middels het project De Groene Peiler streeft de NMU er sinds 2007 naar om via regelmatige peilingen de mening te polsen van een burgerpanel over diverse onderwerpen rond natuur, milieu en landschap, en de burger actief te betrekken bij beleidvorming op deze onderwerpen. In 2013 is er 1 peiling geweest. Daarnaast is er een publieksevaluatie van het project Nacht van de Nacht geweest.

De NMU heeft vanaf juni 2005 een klachtenprocedure, maar daarvan is tot op heden nog geen gebruik gemaakt.

Utrecht, 15 april 2014

BEGROTING 2014

	Begroot 2014	Realisatie 2013	Begroot 2013	
	€	€	€	
BATEN				
Baten uit eigen fondsenwerving	34.473	71.240	35986	
Baten uit gezamenlijke acties	-	-	-	
Baten uit acties van derden	135.233	228.077	197.472	
Subsidies van overheden:				
Provinciale basissubsidie	297.303	297.303	297.303	
Projectsubsidies overheden	322.141	370.642	193.548	
Baten uit beleggingen	-	-	-	
Overige baten	1.500	16.373	1.500	
Som der baten	790.649	983.635	725.810	
LASTEN				
<u>Besteed aan doelstellingen</u>				
Zorgvuldig Ruimtegebruik	35,3%	255.889	313.499	243.039
Investeren in Natuur en Landschap	31,2%	236.128	143.115	126.196
Energie, Milieu en Duurzaam Ondernemen	35,0%	264.630	404.213	318.372
Totaal besteed aan doelstellingen		756.648	860.827	687.607
<u>Werving baten</u>	2,4%	19.002	13.003	23.203
<u>Beheer en administratie</u>		-	-	-
Som der lasten		775.649	873.830	710.810
Resultaat		15.000	109.805	15.000
Resultaatbestemming				
toevoeging / onttrekking aan reserves		15.000	109.805	15.000

Jaarrekening 2013

- Balans
- Staat van Baten en Lasten
- Toelichting

BALANS PER 31 DECEMBER 2013
(na vrijval bestemmingsreserves)

Actief	31-12-2013	31-12-2012
	€	€
<u>Vorderingen en overlopende activa</u>		
Debiteuren		3.338
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>176.696</u>	<u>133.175</u>
	176.696	136.513
<u>Liquide middelen</u>	375.777	327.501
	<u>552.473</u>	<u>464.014</u>

Passief	31-12-2013	31-12-2012
	€	€
<u>Reserves en Fondsen</u>		
Bestemmingsreserves		
Stichtingskapitaal	2.269	2.269
Egalisatiereserve	19.208	
Continuïteitsreserve	<u>290.130</u>	<u>199.533</u>
	311.607	201.802
<u>Kortlopende schulden:</u>		
Crediteuren	15.994	13.191
Belastingen en premies soc. verzekering	50.835	38.457
Overige schulden en overlopende passiva	<u>174.037</u>	<u>210.564</u>
	240.866	262.212
	<u>552.473</u>	<u>464.014</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2013

	Realisatie 2013 €	Begroot 2013 €	Realisatie 2012 €
BATEN			
Baten uit eigen fondsenwerving	71.240	35.986	46.839
Baten uit acties van derden	228.077	197.473	252.718
<u>Subsidies van overheden</u>			
Provinciale basissubsidie	297.303	297.303	323.535
Projectsubsidies overheden	370.642	193.548	193.945
Baten uit beleggingen	-	-	-
Overige baten	16.373	1.500	18.067
Som der baten	<u>983.635</u>	<u>725.810</u>	<u>835.103</u>
LASTEN			
<u>Besteed aan doelstellingen</u>			
doelstelling Zorgvuldig Ruimtegebruik (ZR)			
directe projectkosten	37.679	884	16.714
kosten eigen organisatie	275.819	242.155	259.341
doelstelling Natuur en Landschap (NL)			
directe projectkosten	2.150	459	4.458
kosten eigen organisatie	140.965	125.737	155.116
doelstelling Energie en Milieu (EM)			
directe projectkosten	34.078	1.158	18.644
kosten eigen organisatie	370.135	317.215	341.755
Totaal besteed aan doelstellingen	<u>861.810</u>	<u>687.607</u>	<u>796.027</u>
<u>Werving baten</u>			
kosten eigen fondsenwerving	1.349		1.625
kosten verkrijging projectsubsidies	<u>11.653</u>	<u>23.203</u>	<u>10.232</u>
	13.003	23.203	11.857
<u>Beheer en administratie *)</u>			
	-	-	-
Som der lasten	<u>873.830</u>	<u>710.810</u>	<u>807.884</u>
Resultaat	<u>109.805</u>	<u>15.000</u>	<u>27.219</u>
Resultaatbestemming – opbouw egalisereserve	19.208		
Toevoeging aan continuïteitsreserve	<u>90.597</u>	<u>15.000</u>	<u>27.219</u>

*) De stichting Natuur- en milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging. Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de bijlage "Toelichtinglastenverdeling", maar worden in de "staat van baten en lasten" volledig toegerekend aan de doelstellingen.

KASSTROOMOVERZICHT

	2013	2012
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten:		
Resultaat	109.805	27.219
Aanpassingen voor:		
Mutatie voorziening		
Mutatie vorderingen	(40.183)	35.125
Mutatie kortlopende schulden	<u>(21.345)</u>	<u>(120.708)</u>
	48.277	(58.363)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		(2.269)
Netto kasstroom:	<u>48.277</u>	<u>(61.632)</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>48.277</u>	<u>(60.632)</u>

Dit kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Utrecht, onder nummer 41177152

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het overschot/tekort vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn Fondsenwervende instellingen (RJ 650).

Grondslagen van resultaatbepaling

Baten uit eigen fondsenwerving

Onder de categorieën donaties/giften van particulieren en bedrijven en jaarlijkse bijdragen aangesloten organisaties worden gelden verantwoord die door de gever vrijwillig zijn afgestaan en geen (evenredige) tegenprestatie vormen voor geleverde goederen en of diensten. Deze gelden worden doorgaans verantwoord op basis van ontvangst (kaststelsel).

Daarnaast vallen ook projectsubsidies van niet-overheden onder baten uit eigen fondsenwerving. Deze bedragen worden verantwoord op basis van de bestedingen (uren en materialen) aan de betreffende projecten. De bijdragen in natura worden gewaardeerd op reële waarde.

De kosten voor eigen fondsenwerving worden verantwoord onder de post "werving baten".

Baten uit acties van derden

De bijdragen uit nationale loterijen, puzzelacties van bladen e.d. en/of andere fondsenwervende instellingen worden verantwoord onder deze categorie. In geval van de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) gaat het om gelden van de Nationale Postcodeloterij via St. De Natuur en Milieufederaties (NMF) Eventuele hiermee samenhangende verwervingskosten komen voor rekening van NMF.

Een groot deel van de bijdrage van NMF aan de NMU wordt toegekend in de vorm van projectsubsidies, waaraan aanvullende subsidievoorwaarden verbonden zijn. Deze projectbijdragen worden verantwoord op basis van bestedingen (uren en materiaalkosten).

Subsidies overheden

Onder deze categorie worden subsidies van overheden verantwoord, waaronder de provinciale basissubsidie en projectsubsidies van de Provincie en andere overheden. Onder projectsubsidies zijn te verstaan bijdragen, die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van de kosten eigen organisatie en materiaalkosten voor een bepaald project.

Overige baten

Deze betreffen met name niet voorziene extra toekenningen voor projecten uit voorgaande jaren, alsmede rentebaten.

Bestedingen

Onder de bestedingen worden, per doelstelling, de volgende kosten verantwoord:

- directe projectkosten
- aandeel in de kosten eigen organisatie

Kosten eigen organisatie

Onder de kosten eigen organisatie worden de kosten verantwoord van de eigen organisatie (kosten van bestuur, beheer en uitvoering). Deze kosten worden op basis van het aantal directe uren (project- en beleidswerk) verdeeld naar de vijf doelstellingen. In de toelichting op de bestedingen is ook een verdeling van de kosten eigen organisatie opgenomen waarbij rekening is gehouden met de uren die besteed zijn aan werving baten en aan beheer en administratie.

Beheer en administratie

Voor de post Beheer en Administratie (B&A) hanteren de milieufederaties een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de Toelichting op de bestedingen, maar worden in de staat van baten en lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Tot de directe kosten B&A worden in die toelichting de ingekomen facturen voor administratie (admin.kantoor, accountant, CBF, etc.), verzekeringen en bestuurskosten gerekend. Op basis van de uren van directie en secretariaat die in 2013 besteed zijn aan personeels- en organisatiebeleid, RvT, RvA en algemene administratie worden ook naar rato de overige kosten eigen organisatie toegerekend aan deze post.

Werving baten

Alle directe kosten van activiteiten, die direct of indirect ten doel hebben mensen, bedrijven of instellingen te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, worden aangemerkt als werving baten. Op basis van het aantal fte's dat aan projectacquisitie is besteed, worden de kosten eigen organisatie naar rato toegerekend aan deze posten.

Belastingen

De stichting is niet vennootschapsbelastingplichtig. In 2013 is net als in voorgaande jaren een aantal projecten gefinancierd door middel van opdrachten, oa. van de Provincie Utrecht, waarover BTW afdracht verschuldigd was. Over de overige activiteiten van de stichting is geen BTW verschuldigd.

Onlangs is er een gesprek geweest met de belastingdienst Regio Utrecht over de interpretatie van de btw plicht bij projecten en over de voorafrek. Hierbij is afgesproken dat we voor eind 2014 een suppletieaangifte mogen doen mbt. de btw over de algemene kosten in de jaren 2009 t/m 2013. Op dit moment is helaas nog niet goed vast te stellen hoe hoog deze suppletie zal worden. Deze zal als eenmalige baten in de jaarrekening van 2014 worden opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Actief	31-12-2013	31-12-2012
	€	€
Vorderingen		
<u>Debiteuren:</u>		
Debiteuren diversen		3.025
De Natuur en Milieufederaties		
Provincie Utrecht		
Oostbroekorganisaties		313
	<hr/>	<hr/>
		3.338

Projectsubsidies die betrekking hebben op in 2013 uitgevoerde werkzaamheden, maar nog niet zijn ontvangen zijn opgenomen onder Nog te vorderen projectsubsidies (zie hieronder)

Overige vorderingen en overlopende activa:

Nog te vorderen projectsubs. De Natuur en Milieufederaties	59.392	34.132
Nog te vorderen projectsubs. Provincie Utrecht	13.433	3.737
Nog te vorderen projectsubsidies Oostbroekorganisaties	6.068	14.698
Nog te vorderen projectsubsidies overigen	56.565	10.266
Provincie Utrecht basissubsidie	29.730	32.353
Oostbroekorganisaties algemene bijdrage		15.000
Vooruitbetaalde kosten	3.081	12.301
Rek.courant Reaal inz. Pensioenen		2.214
Nog te ontvangen vergoeding ziektekosten verzekering		5.000
Diversen	8.426	3.474
	<hr/>	<hr/>
	176.696	133.175

Liquide middelen

Kasgeld	131	2
Bank- en girosaldi	375.646	327.498
	<hr/>	<hr/>
	375.777	327.501

Onderdeel van de liquide middelen is één bankgarantie van € 11.599,41 gesteld t.b.v. de verhuurder van de kantoorruimte.

De NMU beschikt bij de ING over een kredietfaciliteit van € 15.000,-

TOELICHTING OP DE BALANS

Passief	31-12-2013	31-12-2012
	€	€
Reserves en Fondsen		
<u>Reserves</u>		
Stichtingskapitaal: Stand per 31 december	2.269	2.269
<u>Egalisatiereserve:</u>		
Stand per 1 januari	-	
Toevoeging uit resultaatverdeling	<u>19.208</u>	
Stand per 31 december	<u>19.208</u>	
<u>Continuïteitsreserve:</u>		
Stand per 1 januari	199.533	172.314
Vrijval bestemmingsreserves		
Mutatie uit de resultaatverdeling	<u>90.597</u>	<u>27.219</u>
Stand per 31 december	<u>290.130</u>	<u>199.533</u>
<p>De NMU streeft naar een continuïteitsreserve van minimaal een halve jaaromzet (€ 458.000 – gemiddelde van de afgelopen 3 jaar). Dit vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers, fluctuatie in projectinkomsten en als zekerheid bij het nemen van risicovolle beslissingen.</p>		
<u>Voorzieningen</u>		
Stand per 1 januari		3.000
Vrijval voorziening arbeidsongeschiktheid		<u>(3.000)</u>
Stand per 31 december	-	-
Kortlopende schulden		
<u>Crediteuren</u>	<u>15.994</u>	<u>13.191</u>
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen:</u>		
BTW afdracht	24.311	4.279
Afdracht loonheffing	<u>26.524</u>	<u>34.178</u>
	<u>50.835</u>	<u>38.457</u>

In 2013 werden een aantal projecten gefinancierd via opdrachtverlening. Over deze bedragen was BTW verschuldigd

Vervolg TOELICHTING OP DE BALANS

	31-12-2013	31-12-2012
<u>Overige schulden en overlopende passiva:</u>	€	€
Vakantiegeldverplichting	23.848	21.512
Verlofurenverplichting	18.734	13.568
Vooruitontvangen diversen	11.018	-
Ontslagvergoeding nog te betalen	27.295	24.000
Pensioenpremie nagekomen	3.893	
Onderhoudsfonds grondwatermeters	1.278	1.278
Te betalen kosten mbt jaarrekening	4.700	4.860
Vooruitontvangen subsidies	80.162	141.903
Diversen	3.110	3.442
	174.037	210.564

In 2013 werden diverse voorschotten ontvangen van o.a. De Natuur en Milieufederaties ten behoeve van projecten die doorlopen in 2014. Deze zijn als Vooruit ontvangen Subsidies in de balans opgenomen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

	Termijn	Verzekerde Som	Bedrag
<u>Verzekeringsverplichtingen:</u>		€	€
Bestuurdersaansprakelijkheid	nov. 2014 - nov. 2015	500.000	1.513
Brandverzekering	aug. 2014 - aug. 2015	45.378	168
Bedrijfsaansprakelijkheid	Jan. 2014 - dec. 2014	2.500.000	439
Elektronicaverzekering	sep. 2014 - sep. 2015	70.000	167
Rechtsbijstandverzekering	juni 2014 - juni 2015	25.000	1.314
Ziekteverzuim No-claimverzekering	jan. 2014 - dec. 2014	523.519	8.714
Pensioenverzekering (lasten 2010)	jan. 2006 - dec. 2015	n.v.t.	87.305
Verzekering telefooncentrale	nov. 2011 - nov. 2016	4.850	202

Dienstverleningsovereenkomsten

Dienstverleningsovereenkomst Arbo	juli 2012 - juli 2013	n.v.t.	417
Onderhoudscontract Frankeermach.	dec. 2010 – dec. 2015	n.v.t.	303
Huur kopieermachines Veenman	jan. 2010 – apr. 2015	n.v.t.	5.373
Huur telefooncentrale	nov. 2011 – nov. 2016	n.v.t.	1.174
Huur bedrijfsruimte	jan. 2013 – nov. 2016	n.v.t.	35.932
Onderhoudscontract automatisering	jan. 2013 – dec. 2013	n.v.t.	2.723
Back-up abonnement	jan. 2013 – dec. 2013	n.v.t.	1.775
Database servicecontract	jan. 2013 – dec. 2013	n.v.t.	5.033
Onderhoudscontract telefooncentrale	Nov. 2012 – nov. 2013	n.v.t.	272
Beheer pensioenregeling	jan. 2013 – jan. 2014	n.v.t.	172

Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten

FONDSENWERVING

	Realisatie 2013 €	Begroot 2013 €	Realisatie 2012 €
<u>Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Donaties en giften particulieren	2.542	1.500	1.290
Jaarlijkse bijdragen aangesloten organisaties	20.145	20.500	20.505
Projectbijdragen van niet-overheden **)	48.552	13.986	25.044
	<u>71.240</u>	<u>35.986</u>	<u>46.839</u>
<u>Baten uit acties van derden</u>			
Stichting De Natuur- en Milieufederaties reguliere bijdrage *)	118.000	115.500	120.000
Stichting De Natuur- en Milieufederaties projectbijdragen *)	110.077	81.973	132.718
	<u>228.077</u>	<u>197.473</u>	<u>252.718</u>

In 2013 is 97,4 % van alle toekenningen in Stichting De Natuur en Milieufederaties afkomstig van de Nationale Postcode Loterij. Ter vergelijking in 2012 was dit 97,7 %.

Subsidies van overheden

Reguliere Provinciale subsidie	297.303	297.303	323.535
Projectsubsidies Provincie Utrecht **)	135.484	18.912	54.462
Projectsubsidies andere overheden **)	235.158	174.636	139.483
	<u>667.945</u>	<u>490.851</u>	<u>517.480</u>

Overige baten en lasten

Diensten aan derden			3.363
Rentebaten	2.569	1.500	2.794
Overige baten vg jaren	9.518		10.332
Overige baten	4.286		2.508
Overige lasten			-930
	<u>16.373</u>	<u>1.500</u>	<u>18.067</u>

*) Voor de specificatie van de subsidies van de St De Natuur en Milieufederaties zie bijlage 1.

***) Voor de specificatie van deze projectsubsidies zie bijlage 2.

Van de totale baten is 87,6 % besteed aan de doelstellingen en 1,3 % aan de werving van baten. De uitgaven voor de doelstellingen zijn 98,5 % van de totale uitgaven. De kosten eigenfondsenwerving zijn 2% van de baten eigen fondsenwerving (in 2012 was dit 3,5%)

BESTEDINGEN

	Zorgvuldig Ruimte-gebruik		Natuur en Landschap		Energie en Milieu		Beheer & administr. Fondsenw.		Verkrijging subsidies		Realisatie 2013		Begroting 2013		Realisatie 2012		
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	
<i>Verdelingsgrondslag (in percentage)</i>		31%		16%		41%		11,4%		0,2%		100,0%					
<i>Kosten eigen organisatie</i>																	
Salanssen	154.585		79.005		207.445		57.770		880		7.597		507.282		419.730		464.390
Sociale lasten	23.905		12.218		32.080		8.934		136		1.175		78.447		67.181		75.918
Pensioenlasten	20.147		10.297		27.037		7.529		115		990		66.115		55.230		57.582
Overige personeelskosten	8.947		4.573		12.006		3.343		51		440		29.360		44.750		28.081
Reis- en verblijfskosten	2.756		1.409		3.699		1.030		16		135		9.045		8.500		10.740
Huisvestingskosten	16.344		8.353		21.933		6.108		93		803		53.634		43.519		42.913
Kantoorkosten	10.431		5.331		13.998		3.898		59		513		34.231		42.150		63.644
Bestuurskosten	-		-		-		4.888		-		-		4.888		5.250		3.182
Admin.kst. en alg. kosten	-		-		-		16.921		-		-		16.921		22.000		21.617
Kosten fondsenwerving	-		-		-		-		-		-		-		-		-
	<u>237.116</u>		<u>121.185</u>		<u>318.198</u>		<u>110.421</u>		<u>1.349</u>		<u>11.653</u>		<u>799.923</u>		<u>708.310</u>		<u>768.068</u>
Verdeling B&A	35,1 %		17,9 %		47,0 %		(110.421)										
	38.703		19.780		51.938												
Directe projectkosten	<u>37.679</u>		<u>2.150</u>		<u>34.078</u>								<u>73.907</u>		<u>2.500</u>		<u>39.816</u>
Totale kosten	313.499		143.115		404.213		1.349		11.653		11.653		873.830		710.810		824.362807884
Gemiddeld aantal personeelsleden (in fte)												9,1			8,8		9,1

De kosten voor werkveld overstijgende werkzaamheden zijn in dit overzicht naar rato opgenomen onder de drie doelstellingen. In het overzicht op pag. 37 onderaan zijn deze kosten wel apart benoemd.

Verdelingsgrondslag kosten eigen organisatie

De kosten eigen organisatie worden op basis van het aantal door medewerkers geschreven directe project- en beleidsuren verdeeld naar de drie doelstellingen en kosten beheer en administratie en werving baten.

Tot de uren voor de post Beheer en Administratie worden gerekend de uren van directie en secretariaat die besteed zijn aan personeels- / organisatiebeleid, Raad van Toezicht en Raad van Advies, algemene administratie. Tot de directe kosten B&A worden gerekend ingekomen lasten voor administratie (admin.kantoor, accountant, CBF, etc.), verzekeringen en bestuurskosten.

Tot de kosten voor werving baten worden gerekend de kosten eigen fondsenwerving (in 2013 geen directe kosten) en de kosten verwerving subsidies overheden.

De kosten van de acquisitie-uren van de medewerkers (in 2013: 1,6 % v.d. kosten eigen organisatie) worden naar rato over beide posten verdeeld op basis van de urenbesteding aan projecten.

Bezoldiging bestuurders en toezichhouders

Het bestuur wordt gevormd door de directie. De directiesalarissen zijn gespecificeerd in het bestuursverslag.

De toezichhouders hebben geen bezoldiging ontvangen.

Aan bestuur en toezichhouders zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Verschillenanalyse realisatie lasten 2013 t.o.v. begroting

Salarissen en sociale lasten:

De verhoging van de loonkosten heeft te maken met een hogere bezetting. Door extra projectinkomsten werd de flexibele schil aangesproken (zowel met tijdelijke uitbreiding uren vaste staf als met zzp'ers)

Overige personeelskosten:

De overige personeelskosten waren in 2013 zo'n € 15.000 lager dan begroot. Dit werd vnl. veroorzaakt doordat er geen kosten voor werving zijn gemaakt, door lagere scholingskosten en door lagere arbokosten. Er werd meer gezamenlijk geschoold dan via individuele trajecten en het ziektepercentage was lager dan ingecaluleerd.

Huisvestingskosten:

De huisvestingskosten zijn hoger dan begroot door de aanschaf van nieuwe bureaustoelen. De oude stoelen waren aan vervanging toe, oa voor goed zitcomfort voor iedereen op onze flexibele werkplekken .

Kantoorkosten:

De kantoorkosten zijn lager uitgevallen oa door lagere telefoon- (vanwege een eenmalige correctie nota van de KPN) en kopieerkosten (gunstiger contract). Door steeds meer verzending per mail zijn ook de porti kosten flink verminderd. Daartegenover is het onderhoud automatisering met zo'n 40% omhoog gegaan.

Administratiekosten:

Door een verlaging van de accountantskosten (scherpere afspraken), advieskosten (weinig extern advies) en de bestuursaansprakelijkheidsverzekering (nieuwe polis) zijn de administratiekosten met zo'n 40% verminderd.

Directe projectkosten:

De directe projectkosten zijn per jaar zeer variabel, want afhankelijk van het type project. In 2013 werden deze kosten volledig gedekt door de bijbehorende projectsubsidies voor materiaalkosten.

Uitvoering doelstellingen Basissubsidie:

Bij de realisatie basissubsidie valt op dat we in totaal zo'n 140 uur meer (een kleine 5%) besteed hebben. Dit geldt voor alle doelstellingen behalve die van Natuur en Landschap waaraan we iets te weinig uren (kleine 2%) hebben besteed. Ook blijkt dat in 2013 door veel extra gefinancierde projecten die met name door de flexibele schil zijn uitgevoerd de NMU zeer efficiënt en kostenbesparend kon werken. Hierdoor waren de gemiddelde kosten per uur (€ 89,-) in 2013 lager dan de begrote € 98,50. Dit heeft als gevolg dat de kosten mbt de uitvoering van de basistaken (ondanks meer uren) lager waren. Van het over de basissubsidie gerealiseerde positieve resultaat ad € 19.208 zal een egalisatiereserve gevormd worden.

**Ondertekening van de
jaarrekening**

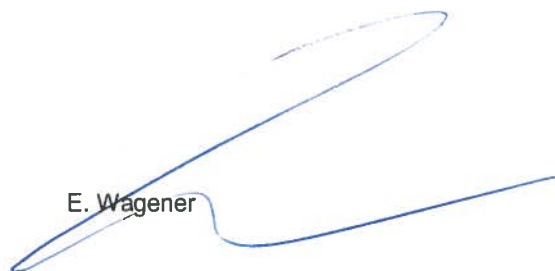
Datum

Directeur

Voorzitter Raad van Toezicht

J.A.G. Hogenboom

E. Wagener

De jaarrekening 2013 is vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 15 april 2014

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Natuur en Milieufederatie te Utrecht.

Wij hebben de jaarrekening 2013 van Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen", en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, alsmede de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
Telefax 020 664 21 87
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen", en de Beleidsregels toepassing WNT.

Amsterdam, 15 april 2014

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
A.P. Buteijn RA

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht projecten 2013 Stichting De Natuur en Milieufederaties

projectnaam	REALISATIE	BEGROTING	REALISATIE	ONTVANGEN
	2013	2013	2012	IN 2013
	€	€	€	€
Ave Natura (Np0802)	-	-	621	546
Nacht van de Nacht coördinatie (Pr1203)	-	-	17.359	-
Nacht v.d. Nacht 2013 (Pr1303)	4.000	4.925	4.433	2.000
Nieuwe Binding (Pr0904)	3.000	-	7.156	1.000
HIER Opgewekt	42.004	40.582	39.236	1.432
HIER Opgewekt projectleiding	17.533	17.533	34.475	
Plukprijs	500			500
Algemeen				
Vrij besteedbare bijdrage	118.000	115.500	120.000	118.000
Trekker programma Ruimte	2.160	2.933	11.820	11.820
NMF Voorzitter DB en vertegenw AB	20.000	16.000	15.155	34.972
Diverse activiteiten	1.150	-	2.463	3.613
Diverse doorberekende kosten	50	-	-	358
SER deelname	19.680	-	-	11.520
Secretariële ondersteuning NMF	-	-	-	17.985
Huisvestingsbijdrage NMF	-	-	-	10.600
Totalen	228.077	197.473	252.718	214.346

Veel van de bovengenoemde subsidies betreffen projecten die een looptijd hebben van meerdere boekjaren. De bovengenoemde bedragen bij realisatie/begroting betreffen dus niet het gehele project. Verder hebben de door St. De Natuur en Milieufederaties uitgekeerde bedragen niet alleen betrekking op het boekjaar 2013, maar ook op eerdere jaren.

In 2013 is 97,4% van alle toekenningen in Stichting De Natuur en Milieufederaties afkomstig van de "Nationale Postcode Loterij".

Bijlage 2: Overzicht niet-NMF-projecten 2013.

projectnaam	REALISATIE	BEGROTING	REALISATIE
	2013	2013	2012
	€	€	€
Projectsubsidies Provincie Utrecht			
OV en Groene Entrees NPUH incl autol zondag		-	873
Duurzame energie in Utrecht-West	21.133	-	-
Nieuwe Bebouwing Gelderse Vallei	-	-	6.722
Op Kop	6.229	4.925	15.337
Groene gebiedsontwikkeling	20.054	13.199	31.010
Commissie Leefomgeving	422	788	520
Energienota = 0	3.102		
Utrecht 2040	84.544		
	135.484	18.912	54.462
Projectsubsidies andere overheden			
Thermometers	51.224	14.983	25.087
Energiebesparing op de werkplek	-	-	11.249
Huurders op de bres voor energielabels	-	-	9.752
Zonnecalculator	-	-	5.445
Ronde tafel Stook je rijk	6.059	4.400	-
Zuinige Waarden	49.404	46.492	62.355
Reijerscop	-	-	6.895
Energiebesparing in de zorg	21.083	19.700	15.760
Regionale bijeenkomst KRW	-	-	2.940
Gedragscampagne Gemeente Utrecht	11.479	-	-
Tijdelijke Natuur	5.122	-	-
Buurtmobiliteit	76.149	-	-
Hoogspringers	7.388	-	-
Energiesprong	6.501	-	-
EnergyX	750	-	-
Nog te acquireren projecten	-	89.061	-
	235.158	174.636	139.483
Projectsubsidies(eigen fondsenwerving)/niet overheden			
Samenwerking Groene Planologie	12.802	13.986	13.608
PL structuurvisie Provincie Utrecht	-	-	10.666
Op de Kaart	8.000	-	-
Tijdelijke Natuur	4.631	-	-
Flyer makelaars	1.083	-	-
Energiefonds / CO2 bank	22.036	-	-
Diversen doorberekend	-	-	769
	48.552	13.986	25.044

Veel van de bovengenoemde subsidies betreffen projecten die een looptijd hebben van meerdere boekjaren. De bovengenoemde bedragen bij realisatie / begroting betreffen dus niet het gehele project.

Doelstellingen		Basis uren		Overige Baten		
		Realisatie uren	Begroot Uren	Realisatie uren declarabel	Realisatie uren niet declarabel	
Zorgvuldig ruimtegebruik	31%	976	865	25%	1.468	264
Natuur en Landschap	20%	633	645	10%	596	156
Energie en Milieu	17%	523	490	35%	2.053	1.059
Overstijgend en ondersteunend B&A	33%	1.028	1.020	31%	1.810	620
Indirect						
Uren totaal		3.159	3.020		5.927	2.098

	Realisatie Basis subsidie 2013	Begroot Basis subsidie 2013	Realisatie Overige baten 2013
	€	€	€
BATEN			
Toegezegde basissubsidie provincie DPM, projectsubsidies, donaties rentebaten	297.303	297.303	686.332
	297.303	297.303	686.332

LASTEN

Besteed aan doelstellingen

Zorgvuldig Ruimtegebruik	31%	85.886	85.155	25%	129.270
Natuur en Landschap	20%	55.687	63.497	10%	52.474
Energie en Milieu	17%	46.047	48.238	35%	180.709
Overstijgend en ondersteunend	33%	90.475	100.414	31%	159.375
Directe projectkosten					73.907
Som der lasten		278.095	297.303		595.734
Resultaat		(19.208)	-		90.597

Bijlage 4: Toelichting op de onderscheiden posten van de Realisatie 2013 verdeeld over Basissubsidie en Overige Financiering

BESTEDINGEN

Financiering	Basis sub		Overig financ.		Basis sub		Overig financ.		Basis sub		Overig financ.		Totaal	
	ZR	ZR	N&L	N&L	E&M	E&M	Overstijg	Overstijg	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	2013	2013
Doelstellingen	ZR	ZR	N&L	N&L	E&M	E&M	Overstijg	Overstijg	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	2013	2013
Verdelingsgrondslag (in percentage)	31%	25%	20%	10%	17%	35%	33%	31%	2013	2013	2013	2013	2013	2013
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Personeelslasten	74.111	111.546	48.052	45.279	39.733	155.933	78.070	137.523	239.967	450.281	690.248	690.248	690.248	690.248
Huisvestingskosten	5.759	8.667	3.734	3.518	3.087	12.116	6.066	10.686	18.646	34.988	53.634	53.634	53.634	53.634
Organisatiekosten	6.017	9.056	3.901	3.676	3.226	12.660	6.338	11.165	19.483	36.558	56.040	56.040	56.040	56.040
Projectkosten	-	37.679	-	2.150	-	34.078	-	-	-	73.907	73.907	73.907	73.907	73.907
	85.886	166.949	55.687	54.624	46.047	214.787	90.475	159.375	278.095	595.734	873.830	873.830	873.830	873.830